

[Morten Langa.]

må holde for; bare den tanke, at blot et enigt landbrug skriver regningen ud, så vil samfundet endossere den, er vel i sig selv en så tvivlsom begrundelse for at få selv den højtærede minister til at reagere, at man virkelig alvorligt må spørge, om ikke et helt andet kriterium skulle være det, der måtte vejlede ministeren. Her synes det at være sådan, at den højtærede landbrugsminister ligefrem gør en dyd af sin følgagtighed. Han bærer det enige landbrug foran sig som et skjold, hvorefter det skulle være udmærket at følge dets krav op.

Vi har forstået, at det har været overordentlig svært for den højtærede minister at få sine lige så højtærede socialdemokratiske kolleger til at følge med i folden. Men i politik får man nu engang ikke syndsforladelse ved blot at slå sig i tøjet, og det gælder også det socialdemokratiske regeringsparti; det er resultaterne, der tæller. Men man må vel gå ud fra, at det er prisen for den højtærede forsvarsministers store krav til de radikale, at socialdemokratiet nu må gå ind på dette fejlagtige forslag, som er netop lige så dårlig radikal politik, som forsvarspolitikken er dårlig socialdemokratisk politik.

Det synes at være den gensidige forledelse til forsyndelser, som holder regeringspartierne sammen, og det er jo åbenbart et overordentlig intimt og kraftigt bånd. Men man kan undre sig over, om fagbevægelsen da slet ikke har nogen indflydelse i socialdemokratiet. Når vi vel om lidt skal høre det ærede medlem hr. Hans Rasmussen tage afstand fra forslaget, er det så blot for at skaffe socialdemokratiet et alibi, eller skal det forstås sådan, at det er et enkelt frikort til at stemme imod, som tildeles, og det er, hvad fagbevægelsen kan få tildelt, når dens medlemmers vitale interesser går for nær?

Tiden må nu være inde til at spørge i samme rækkefølge. Vil landbruget snart begynde at slå ind på en linje, som giver en virkelig udnyttelse af de muligheder, som trods alt ligger i tiden? Der er jo konkurrenter, der er vågne ude omkring i verden, først og fremmest Commonwealthlandene, som jo i hvert fald ikke har tænkt sig at føre denne debat om markedsproblemerne videre uden selv at reagere. Der foregår

betydelige Commonwealthfremstød i de dele af verden, hvor landbrugsmarkedet hidtil ikke har været udbygget, i Ghana, i Indien o. s. v. Hvad gør vi selv? Ja, vi kan konstatere ved at se på statistikken, at for en vigtig ny markedsvarer som tørmælk på et kæmpemarked som Indien er vor eksport svundet ind til næsten ingenting; siden den i 1956 havde en anstændig højde, er vi nu kommet ned i den allernederste ende af de leverandører, som Indien har. Og jeg har så godt som ikke hørt om noget initiativ her i retning af salg af mælkepulver, salg af mekaniske køer, som man har hørt tale om nu, og som man har tænkt på at oprette, hvor man kunstigt laver mælken — hele dette nye initiativ, som skulle føres frem. Men mon ikke årsagen er, at her har vi for en gangs skyld svært ved at finde et enigt landbrug. Det „enige“ landbrug kan blive enigt om at stille krav til samfundet, men når det „enige“ landbrug skal blive enigt om afsætningsforanstaltninger — ja, så har vi endnu Afsætningsrådet i klar erindring; jeg er ikke sikker på, at man er færdig med at skændes om denne sag endnu. Ved positive skridt til udnyttelse af markedet har man brug for et enigt landbrug; her var der snarere brug for en virkelig indsats, men det er her, det kniber. Vi hører lidt om, at hvis landbruget bare kan få os lirket ind i det paradis, der hedder fællesmarkedet, har vi ikke flere problemer, men efterhånden er der vel færre og færre i landbruget, der tror på det, og imens foregår der ingenting.

Men hvis husmændene virkelig fra nu af vil være et halehæng til det store landbrug i subventionspolitikken, ja, så fører det jo nok konsekvenser med sig. Man snakker så meget om landbrugsstrukturen i Danmark, og det drejer sig vel især om landbrugsjendommenes størrelse. Jeg tror, det spiller en ganske betydelig rolle for landbrugsjendommenes størrelse, at husmændene har været en politisk faktor, en faktor, som betød noget i dansk politik. Hvis husmændene bliver et halehæng til det store landbrug, så er de ikke længere en politisk faktor, og så kan det meget nemt få indflydelse på landbrugsstrukturen. Nu får vi se, men det er i hvert fald ejendommeligt at se. Vil de radikale virkelig være fødsels-hjælpere til, at den eneste samfundsmæssigt